

CAP

VERMELL

Nº 36

Capdepera-Cala Rajada

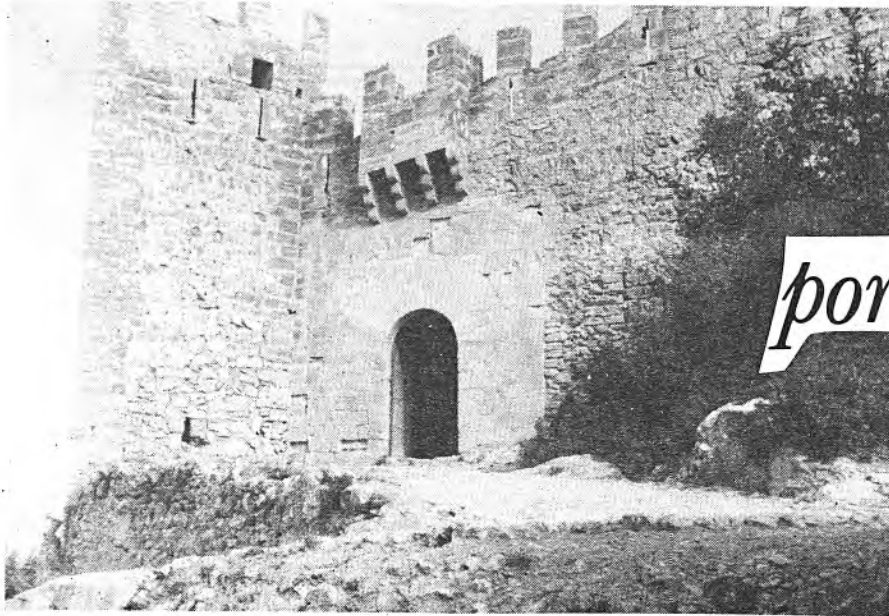
Desembre 83

una

festa

per una esperança

portalet

T E C O R C

Ha estat contadora la que mos ha passat amb la Primera Mostra Literària. Distints polítics havien demanat idees per a la Festa de l'Esperança. En Joan havia preparat un Esvoranc sobre el tema i tota la redacció va trobar que s'havia d'anticipar la publicació al mes de novembre perquè no sortís quan ja estava tot organitzat. També vàrem trobar que era massa còmode teoritzar sobre el tema i no fer res més; per això, i amb les presses que imposava la sortida del "Cap Vermell" del mes passat, establírem contactes amb les Escoles de Capdepera i Cala Rajada, Institut i Escola de Formació Professional d'Artà, Batle Accidental i Regidor de Cultura de cara a la Primera Mostra Literària. Tots acolliren la iniciativa amb estimació; l'Ajuntament patrocinarà i farà possible que cada participant tengués un obsequi.

Però, ai trist!, nasqué el sol que tantes vegades escalfa per les nostres contradiccions el corc de l'enveja i la gelosia. El Regidor de Cultura és d'un partit, el Batle d'un altre, el Batle Accidental d'un altre, i, davant la força dels fets, estam temptats de pensar que els poders fàctics no són cap d'aquestes tres persones. ¿Qui se penjaria aquesta medalla? Si no han d'esser els nostres, val més que no se faci... ¿Ha d'ajudar l'Ajuntament una activitat en bé del poble si no pot capitalitzar-ne tot el mèrit? ¿Per què no aprofitar aquesta ocasió, com tantes altres, per tornar-se antics desaires? El corc ja era dedins i lo més bo de fer era deixar-lo roegar.

Mos sembla que aquest fet és el paradigma (la maqueta) de moltes altres situacions parescudes. Talment una teranyina, que no la veus, que sols et fa pessigolles per la cara quan passes, però que imperceptiblement et va fermant i quan vols reaccionar ja t'ha immobilitzat. Així de subtil és la gelosia, l'enveja, el protagonisme.

Si a això hi afegim el no tenir clar si la cultura ha de passar tota per l'embut del poder, encara fa més difícil tenir una actitud positiva. Quan el Centre, la Dreta o l'Esquerra han volgut, s'han pensat, tenir la cultura dins la seva gàbia, ha resultat que hi tenien un mort. La cultura havia florit en un altre indret.

L'ensopegada que hem tengut no mos fa avorrir el camí. Creim que no seria bo per a ningú que aquesta revista entràs en una roda de fiscalització sistemàtica de la gestió municipal. Pensam que hi ha hagut política barata, i mos sap greu, però no renunciem a seguir col.laborant en lo que sigui en bé del poble.

No voldríem que "Cap Vermell" fos utilitzat en batalletes de grups polítics. En aquests moments a la revista hi ha persones amb una opció de partit (P.C.E., LL.A.C., P.S.O.E.) i altres que conscientment han decidit no entrar en la disciplina partidista. En tots hi ha una decisió clara de no utilitzar-la en profit propi i volem que hi càpiguem tots els que hi vulguin esser amb aquest mateix esperit.

Tots estam preocupats perquè el Castell, granet a granet d'arena, ha anat perdent peces de marès que el poden tirar a baix el dia més impensat. Les gelosies, el protagonisme, granet a granet, poden buidar i posar en perill la vida de les institucions privades i públiques.

POSTDATA: Quan ja teníem enllestit aquest número hi ha hagut unes gestions del Batle en el sentit de retrobar el diàleg, perquè, potser, hi ha hagut malentesos que han enverinat l'assumpte. Els qui feim aquesta revista valoram molt positivament aquestes gestions i reiteram la nostra voluntat de diàleg i col.laboració en bé del poble.

PLAÇA DES SITJAR

SANTA CECÍLIA Té molts de "fans" entre nosaltres. El 22 la festejà una agrupació de ball i el 26 la Banda de Música, la Coral de S'Alzinar i la Coral de Sant Joan oferiren un concert a l'Església de Capdepera. Com a novetat, destacar el grup d'adolescents que s'han incorporat a la Banda.

ARXIPREST Cada grup de Parròquies té un capellà, elegit per tots els altres, que se'n cuida de reunir els companys, encoratjar les tasques inter-parroquials, coordinar el treball, fer de pont entre Ciutat i les parròquies. S'anomena l'arxiprest. Dia 26 de novembre fou elegit arxiprest de Sant Llorenç, Son Servera, Artà, Colònia de Sant Pere, Capdepera i Cala Rajada En Tomeu Català.

LLUC Com ja anunciàvem el mes passat, dia 27 les parròquies del nostre arxiprestat pujaren en peregrinació a Lluç. Uns 120 gabellins hi pujaren a peu des de Caimari i uns 150 més ho feren amb autocars. També hi hagué molts de cotxes particulars. Entre totes les parròquies varen esser més de 2.000 persones. Cada Parròquia havia de fer una ofrena a la Mare de Déu. Les parròquies de Cala Rajada i Capdepera, com a ofrena, s'han compromès a fer un dormitori, amb lavabo, excusat i dutxa, perquè els nombrosos marginats que passen per aquí puguin tenir acollida digna per una o dues nits.

ACERES ¿Vos ne recordau si varen estar estona a fer les aceres de l'Autovia Joan Carles I? idò encara no pensaren per on havien de passar els cables elèctrics de les faroles; han hagut d'alçar trossos d'acera i tota la pastereta d'enmig. ¿Què haurà costat de més?

IMITACIÓ Pocs dies després de que el "Cap Vermell" repartís la convocatòria a la Primera Mostra Literària Festa de l'Esperança, el PSOE també repartia la seva convocatòria a un concurs de dibuixos. Pensam que és una llàstima que no hi hagi més coordinació; els nins no poden esser les víctimes de les ocurrències que cada grup pugui tenir. Per altre costat aquest fet no ha caigut gens bé als altres partits, que veuen el perill de polititzar-ho tot i que cadascú vulgui fer la seva coseta. ¿No és ben hora de que s'asseguin a la mateixa taula i en parlin? El poble hi sortiria guanyant.

INFORMACIÓ Mos han arribat queixes per la manca de informació per part de l'Ajuntament sobre temes que afecten el futur del poble i també les economies particulars; per exemple, les obres de sanejament de Capdepera; prest o tard s'hauran de fer i llavors mos demanaran contribucions especials. ¿Seria tan mal de fer reunir els veïnats de dos o tres carrers, informar-los i mantenir un diàleg obert amb ells?

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

ARENA Lo de l'arena de Na Blanca segueix coejant, però els més directament implicats en l'assumpte troben que no es prudent parlar-ne.

CASTELL El 23 de novembre es reuní per primera vegada el Patronat del Castell de Capdepera amb la finalitat de constituir la "Fundación Castillo de Capdepera", elegir la comissió executiva i nomenar un Vice-President. El Ple del Patronat de la Fundació quedà constituït d'aquesta manera:

En Joan Pascual Amorós, Batle de Capdepera que serà el President.

En Jeroni Juan Siquier, Regidor Delegat de Cultura de l'Ajuntament.

En Marcelino López Sirer, Regidor.

En Pere Melis Garau, en representació de la Càmera Agrària.

En Joan Garau Flaquer, en representació de la Confraria de Pescadors.

En Joan Llull Estades, en representació dels professors del Col·legi S'Alzinar.

En Pere Montaner Alonso, en representació de la Conselleria de Cultura.

N'Erika Nieper, en representació de l'Associació de Veïnats Costa de Canyamel.

En Climent Garau Bordoy, en representació de l'Associació de Veïnats Torre de Canyamel.

Na Joana Colom Brunet, en representació de l'Associació de Veïnats de Sa Font de Sa Cala.

En Joan Vaquer Garau, en representació de l'Associació de Veïnats Es Faralló.

En Joan Espiritusanto Marquès, en representació de l'Associació de Veïnats de Son Moll i

En Julià García-Sotoca Oliva, Secretari del Patronat.

L'endemà varen visitar el Castell amb l'Aparellador Municipal per tal de fer-se'n càrrec de lo més urgent que hi ha per fer.

També s'han format distintes comissions de feina, una de les quals ha mantingut una entrevista amb el Director General de Cultura del Consell per començar el corresponent projecte i obres de restauració i aconseguir subvencions dels organismes oficials.

JA HO VAL Teníem ganes de fer una xerrada amb el sargent de la Guàrdia Civil de Cala Rajada, perquè creim que fan una feina callada i a vegades només coneixem les actuacions que no nos pareixen acertades. Entre que es necessitava el permís de la Comandància, però que de totes les maneres no el donaria, etc., desconeixem exactament el motiu, però no vos podem informar.

CONFRARIA La impugnació que, com vos dèiem el mes passat, va presentar En Mateu Mercant "Castus", Patró Major de la Confraria de Pescadors, a les eleccions de President de la Confederació de Confraries de Balears, ha estat admesa a tràmit. Pareix que s'hauran de celebrar noves eleccions. El trempó no s'ha consumat.

AMB PIPA Després de preparar-ho un parell de mesos, el 19 de novembre, hi hagué a Cala Rajada una trobada-concurs de fumadors amb pipa, organitzada per Línea 3 i el bar Oleo's. Hi comparegué gent de per tot Mallorca, però sobre tot de Ciutat i Algaida; no hi faltà l'actual campió d'Espanya, el mallorquí Joan Pallarés. Es tractava de mantenir la pipa encesa com més temps millor. La festa sortí tan redona que prest tendrem un club de fumadors amb pipa.

ESBALDREC En el carrer Gómez Ulla, davant la Plaça de la Constitució, una pala mecànica va buidar un solar uns quants metres de profunditat ran de l'acera. Tan arran, que l'amenaça d'esbaldrec era imminent, sobre tot tenint en compte que per aquest carrer hi passen tots els autòcars i camions que van i vénen de Cala Rajada. No ha quedat més remei que fer-hi uns contraforts provisionals i vallar mig carrer. I així van passant les setmanes; alguns veïnats han expressat la seva preocupació al Batle perquè també se senten amenaçats. Si plou les coses es poden complicar.

POLITIQUERIES Aquesta revista vol estimular el coneixement de lo nostre (història, ecologia, llegendes, personatges, etc.) i també l'afició a l'escriptura i la lectura. Això nos dugué a pensar en una Mostra Literària. No volíem que fos concurs, perquè ja està bé de dividir la gent en primers, segons i darrers. La nostra idea era que tot participant tengués un obsequi, però "Cap Vermell" no té possibilitats econòmiques. Podíem haver cercat patrocinadors particulars, però no volguérem fer sense abans proposar la idea a l'Ajuntament, essent que convidàvem tots els estudiants del poble i l'Ajuntament havia demanat col·laboració.

En parlàrem al Regidor de Cultura, que recollí amb interès la iniciativa i acceptà fer-la arribar a la Comissió de Cultura primer i llavors a la Permanent.

La Comissió de Cultura no es pogué reunir per falta de quòrum i el Regidor consultà el Batle Accidental. Aquest jutjà com a molt bona la proposta i mos animà a fer-ne d'altres. Es tracta de fer un esborrall de les bases i presentar una sol·licitud oficial per poder-la incloure en l'orde del dia de cara a la seva aprovació. Signen la sol·licitud dos membres de "Cap Vermell".

Entretant algun Regidor adverteix al Batle accidental de que no s'ha d'anar tan de pressa, i així es veu canviada l'actitud d'aquest a la pròxima Permanent. Proposa que passi per la Comissió de Cultura (on pràcticament hi ha les mateixes persones i la mateixa correlació de forces que a la Permanent) "perquè "Cap Vermell" és un grup determinat..." (Pareixia insinuar-se un color polític). Tan segur ho tenien que l'acta ja estava redactada abans de la reunió.

La proposta de "Cap Vermell" passà a un Ple extraordinari amb l'informe desfavorable de la Comissió de Cultura. "La idea era molt bona, però "Cap Vermell" és un grup determinat..." Com si tot lo que proposa cada Regidor hagués d'esser del partit del qui ho proposa; o d'un grup "indeterminat". Després d'una tensa discussió va acabar com tantes altres coses...

Tot seguit "Cap Vermell" presentà, pagant 150 pts., aquest escrit:

Distingits Senyors:

Els signants, en nom i representació de la publicació "Cap Vermell", ens adreçam a l'Ajuntament de la seva digna presidència en relació a l'escrit que presentàrem referent a la celebració de la PRIMERA MOSTRA LITERÀRIA FESTES DE L'ESPERANÇA, el pròxim mes de desembre, i amb la finalitat de suplicar que, per part de la Corporació Municipal s'entengui per no presentada la dita proposta.

Comprèn el col·lectiu al que representam que l'Ajuntament té el dret, i ancara l'obligació, de jutjar escrupulosament les propostes que li arribin, donant, consegüentment, suport a aquelles que es creguin adornades del mèrit suficient. Per bé que, moltes vegades, pugui resultar difícil comprendre els criteris en que es recolzen les iniciatives no estrictament municipals.

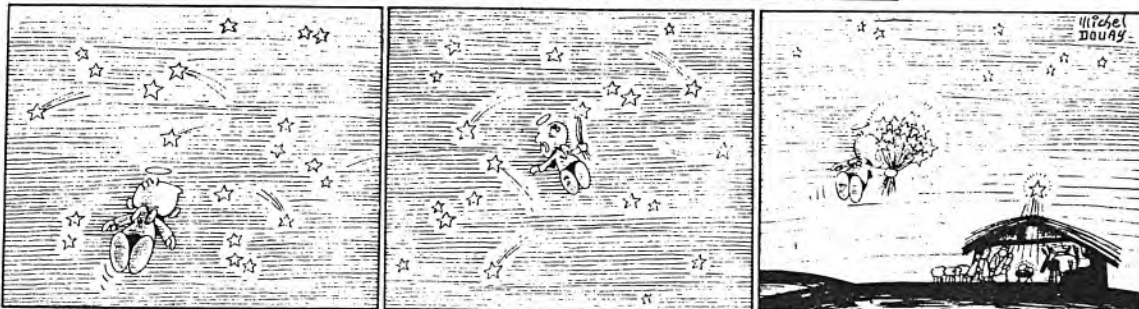
Per tot el que hem manifestat i vist que, per una part l'informe de la Comissió de Cultura resultava excessivament ambigu, i de l'altra la proposta per nosaltres presentada ni tan sols fou sotmesa al Ple del passat dia 14 dels corrents, és pel que hem decidit presentar aquest escrit de renúncia. Així mateix, pensam que no seria prudent quedar a l'espera d'una posterior decisió de l'Ajuntament donada la urgència que ens empeny per al muntatge de la Primera Mostra Literària.

Potser no siguin aquests ni el moment ni el lloc més oportuns per a valorar l'actuació del Consistori en matèria cultural. Així i tot volem manifestar-li que ens ha produït una certa perplexitat la convicció a la que hem arribat al comprovar, no ja una legítima defensa de postulats ideològics de partit, sinó el que ens pareix més trist, unes gelosies i uns afanys de protagonisme que sovint condueixen a l'avortament de totes aquelles iniciatives que no siguin les pròpies.

Convençuts com estam de que, malgrat tot, la Primera Mostra Literària de les Festes de l'Esperança val la pena de que segueixi endavant, en un intent de revitalitzar aquesta entranyable celebració festívola, en una data tan important com és la de la recuperació del Castell pel poble de Capdepera, i a la vista de la manca d'altres iniciatives, àdhuc les oficials, és pel que, prescindint de l'ajuda d'aqueix Ajuntament, nosaltres pensam dur a terme la dita Mostra, amb tota la modèstia però també amb tota la decisió de que siguem capaços.

Els saludam atentament.

Capdepera, 17 de novembre de 1983.

BON NADAL

AMICS LECTORS!!

per què ?

PER QUÈ A l'acabament d'estiu no han començat ni les obres de la carretera d'Artà ni les de sanejament de Capdepera?

PER QUÈ Mos escandalitzen més les paraules que les idees?

PER QUÈ Deixam caure les talaiàs del nostre terme municipal?

PER QUÈ Gastam escandalosament comprant avions de guerra i deixam que explotin i matin gent els avions de pau?

dècimes afuades

Des Pastor de Son Perdiu

Segons he pogut llegir en es número present, directius i president de l'Escolar gabellí decidiren fer botir es qui fa d'entrenador. Pareix que algú jugador que ho veia molt embullat trobà que era un disbarat que no era prendor.

.....

Mentrestant sa gent s'enfada, crida i diu animalades com mai no n'heu escoltades. Quina gent més afuada! Què hi farem si mos agrada anar pes Camp a cridar i, ja que hi som, amollar tota sa fel i es verí, fins i tot qualcú molt fi que de seny sol bravetjar?

A LA MARE DE DÉU
DE
L'ESPERANGA
DE
CAPDEPERA

O Mare de l'Esperança que habitau en el Castell avui vos duim amb gaubança de promeses un ramell.

Vos prometem ser bons fills de tan bona i dolça Mare assemblar-nos an el Fill que Vós ens mostrau ja ara.

Ell fou "l'home pels demés" noltros també ho volem ser no aferrats an es dobbers més que posseir, val ser.

Vós ajudau an els altres an els desesperançats, an els més necessitats. Com Vós volem ser nosaltres.

Sou Reina dels gabellins i de tota la contrada; tots volem ser pelegrins; amb Vós volem fer trobada.

Amb Vós volem fer camí, no mos deixeu travelar; per arribar a l'alt destí si queim, feis-nos aixecar.

I el Fill que ens mostrau ara mentre pel món caminam mostrau-nos-lo cara a cara en el cel cap on anam.

Gabriel Frontera, Pvre.

PLASTIC

Quina és la gran enyorança

PLASTIC

Quina és la gran enyorança del negre en el blanc, així com tan abrupta línia justa, obri per sempre en la necessitat la forma, i tu tant com estimes, tan amorosament com contemples i destiges l'eterna figura de la neu.

MATEU GILI

CARTA ABIERTA

AL
C. D. ESCOLAR

Al veterano Club, a su digno Presidente y a su responsable Junta Directiva, con el único objetivo de intentar sugerirles un serio estudio de valoraciones y posibilidades para el logro inmediato de consecución de importante rebaja en los precios de las localidades.

Y ello con la exclusiva finalidad de hacer más asequible la presencia de un mayor número de espectadores, de todas las edades, que animen -y den calor y color- a esos jóvenes valores de la cantera local que visten los colores de nuestro Club y que necesitan, claro es, el apoyo constante de los "gabellins" y residentes fijos, para salir, una y otra vez, victoriosos.

Esta idea no es sólo mía (me bulle en la cabeza, tiempo ha, que ese deporte tan popular que es el fútbol cuesta ya muy caro), pues el Atlético Baleares (y otros clubs de la Península) ya

lo han puesto en práctica, (ver "Ultima Hora" en la edición del 28 de octubre de 1983), rebajando los precios en un 50%.

Y si fuera factible para todos, que, al menos, se rebajara un 50%, o un 25%, a todos los pensionistas, (el R.C.D. Mallorca ya realiza un 25% de descuento a todos los jubilados), contra presentación de la correspondiente acreditación en taquillas y entrada al Campo del Estadio Municipal.

Podría ser que la taquilla así no aumentara, pero asistirían, tal vez, más seguidores. El equipo de fútbol necesita el apoyo masivo. Y ello, con el tiempo, podría paliar el problema económico que siempre suele existir en los clubs de fútbol.

Esperemos que esta buena Directiva pueda tomarlo en consideración y decrete esa rebaja de precios en las entradas.

Au idò, mem si ho faran així... i endavant ses atxes!

J. Pujadas
30-NOVEMBRE.-83

RESPUESTA A ISABEL

Madrid, 9 de Noviembre de 1983

Distinguida Isabel:

Si pierdo un minuto de mi precioso tiempo, es solamente para indicarle, que no sólo es necesario saber leer; sino entender lo que leemos, por ello, recomiendo contrate usted, un intérprete de su propio idioma (Referencia "Cap Ver-

mell" Septiembre 1983). Por otra parte me parece estupendo, que al respecto, nos enseñe lo que sabe de Historia en la época del Dominado romano; pero, sinceramente, me hubiera gustado más que esgrimiera la lista de los Reyes Godos, cuyos nombres son más divertidos.

Atentamente.

J.A. Iribarnegaray

HEM FET AQUEST NÚMERO :

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Jaume Fuster
Biel Pérez
Mª Antònia Nadal
Maria Vives
Pep Terrassa
Ani Muñoz
Joan M. Rosa
Gregori Mateu
Mateu Gili

Llucià Sirer
Coloma Mayol
Joan Coll

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
Capdepera-Cala Rajada
DESEMBRE 1983
Carrer d'Es Port, 43 - CAPDEPERA
Dipòsit Legal: P.M. 497/80
Imprimeix: Apòstol y Civilizador, Petra.

LA DARRERA SIRENA

¿Te'n recordes, Estel, d'aquelles aubades que em sorprenies retut dins el coval del Vell-marí?

Tu t'enfadaves, pareixia que em miraves ple de gelosia i, fins i tot, amb enveja.

Passaves, florejjant espurnes, fingint ignorar-me, però me miraves de reüll, com un retret.

Què volies? A mi m'agradava baixar al caló a pegar dues capbussades. El caló del Vell-marí era silent i ple de serenor i, aquelles nits d'estiu, l'aigua tenia una tebiesa que amanyagava la pell, me llenegava pel cos com una moixonía complaent, gairebé amb voluptuositat.

Ajegot sobre l'escull, revoltat d'escuma, panxa a l'aire, gaudia de l'hora foscant, donant llonga a la imaginació, i, barrejjant realitat i fantasia, bastia un somni que m'ensopia els sentits.

I somniava.

Somiava de despert, com somien els poetes.

Í el bressolar incessant de la mar, la seva nítida transparència, l'olor intens a salobre i a algues marines omplien de degotissos prodigiosos totes les contrades del meu somni.

Tot quedava transfigurad per la màgia de la imaginació. Tot. Platja i mar, escull i penyal, lliri i cel, cova i estels i, fins i tot, la lluna, la pruna, se pintava d'argent sobre el Cap Vermell.

I començaven els cants. En principi llunyans, suaus, melodiosos, captivadors...

A mida que s'apropaven se feien més intensos, més suggestius, també més possessius i dominants.

Al sentir-los havia de caure irremediablement dins l'encís del seu esclavatge.

L'aigua s'omplia de transparències a contraclaror, com si al fondo hi florissin poncelles fluorescents.

I arribaren les sirenes.

Ramats de sirenes.

Nues.

Xalestes, joguineres.

Fent cabrioles sobre les ones. I capbussades.

Entonant els seus cants d'encantament, encisadors.

Cargolant llurs cossos a les carenes d'escuma.

Rioleres.

Anguilejjant amb sensualisme.

Llambregen les escates a la llum de la lluna.

Els pits nuus, endurits per mil tempestes. Motlejats, insinuants, captivadors. Abillats amb algues, corals i petxines.

Com a núvols esponjosos, suraven sobre les aigües, llurs cabelleres daurades.

L'esguard transparent, color de mar fonda...

M'encercolaven a l'escull, omplint l'aigua de cadències, amb una dansa aquàtica, modulada al ritme dels seus cants. M'acaronaven d'amoixaments i d'amanyacs, agombolant-me dins els braços com a un infant, bressolant-me sobre les ones, entre refrecs i besades.

Jo, Estel, me deixava dur, amatent, posseït pel manucleig, obsessionat per l'avinentesa de l'encantament, sense més fita que el romandre-hi sempre afalagad per la tendresa d'aquell joc, entre càndid i eròtic, assossegat i excitant, com una aveciadura.

Í em portaven al coval. Allí, a la platgeta d'arena finíssima, sobre un jac d'algues i esponges, seguint un ritual ancestral i ímot, me feien l'ofrena de collars i oïeres, corals

i petxines, algues oloroses, lliris,
d'aigua, collits en nits de pleniluni,
i cants, molts de cants. Cants de la
litúrgia d'un Déu ignot.

I arribava al cim de l'encís mas-
turbant-me el cervell, amb una barreja
d'espiritualitat i luxúria, acabant
dins un orgasme de versos.

Així me trobaves, Estel, a la
matinada, entre dues fosques.

La teva gelosia no tenia raó d'es-
ser.

El que tu creies una orgia desho-
nesta i obscena, ancorada al pecat,
no era més que una còpula amb la natura
per a un part de poesia.

Només això, Estel, un somni de
poeta.

* * *

I arribà la suggestió dels duros.
Se posà preu a les hores.
Vengueren les presses.
La follia del ferro i el ciment.
Les papellones negres de les lle-
tres de canvi.

L'especulació va posar un ou.
El va covar la corrupció.
Va néixer un monstre.
De set caps.
De milers d'urpes.
Va néixer el consumisme.

* * *

Avui, després de molts d'anys,
he sentit la necessitat de retornar
al caló del Vell-marí.

I aquí me tens, Estel, retut,
però no sotmès; acorat pel desànim
i la desesperança, encara que amb un
fil de rebel·lia per negar-me a la
capitulació.

Sent amb més intensitat la necessi-
tat del crit i el retret.

Com una fiblada.
Com el tro que precedeix al llamp.
Com el mateix llamp que xapa la
soca.

Sí, Estel, he baixat al caló cobe-
jant el somni, la fantasia, l'optimis-
me...

I la rialla ha esdevingut plor.
Ni limpidesa, ni diafanitat, ni
transparències...

Tot confús, boirós, imprecís,
térbol.

Percepció de claveguera.

Olor de claveguera.

La platja, el mar, l'escull, el
coval...

I un gemec.

Desesperat.

Compungit. Esbocinat i repetit
per mil ressons, com un estremiment
de tot el paisatge.

Dins la cova, sobre un llit de
còdols llimats per mil tempestes, amb
el cos farcit de llagues que transpuen
una matèria groc-verdosa, de crosteres
fèrides, de ferides obertes a un cos
que és tot pus, esblaimada i panteixant,
agonitza una sirena; l'última sirena.

Víctima del mar. De l'enverinament
del mar.

D'aquest Mediterrani que va morint.

Que anam matant.

Estoicament.

Irreflexivament.

I sent al pit la picadura del
llamp, a la gola un vòmit agre i una
cremor àcida que em caggira el ventre.

Un altre gemec.

Una convulsió súbita.

Un estirament.

Un esguard que s'atura a un punt
indefinit.

I la quietud.

La immobilitat.

Absoluta i definitiva.

Un comiat a la fantasia.

Un adeu a la capacitat del somni.

I el silenci.

També absolut i definitiu.

Indefugiblement definitiu.

L'absurd fet de totes les absurdi-
tats.

La follia de l'home.

Una follia feta de totes les fo-
llies.

Ha mort la darrera sirena.

L'última sirena ha mort.

I amb ella el darrer vers.

Jo cerc, Estel, justificacions,
raons, però solament trob un munt de
paperassa, la gran merdera que ens
fa malbé ecològica i espiritualment.

I silenci. Muntanyes de silenci.

Tots els poetes han emmudit.

Ha mort la poesia.

Sobre el Cap Vermell, la lluna,
la pruna, me fa un jutipiri.

Capdepera, entre altres coses, és coneguda a tota Mallorca per la presència d'una Església Evangèlica (vulgarment "Protestant"). En gran part aquestes maneres de viure el seguiment de Jesús de forma distinta a l'Església Catòlica es deuen a un gran creient que nasqué un 10 de novembre de 1483, MARTÍ LUTER. Amb motiu d'aquest 500 aniversari, hem trobat oportú transcriure un fragment de l'article "Martí Luter, un home de fe" publicat per Enric Capó, Pastor de l'Església Evangèlica de Betlem, a la revista "Foc Nou" (Setembre-Octubre, Any X, Nº 113, pags. 3-7).

LA PUNTA D'UN ICEBERG

Luter no va ser un home sol que va aparèixer inesperadament en un moment donat de la història. Va ser només la punta d'un iceberg que ja feia temps, més de cent anys, havia donat proves de la seva presència. Quan a l'any 1415 Joan Huss moria a Bohemia a la foguera per principis molt semblants als de Luter, ja va dir: "Ara mateu un ànec, però vindrà una àguila que no podreu matar". I tot el moviment conciliarista que domina la història de l'Església durant els segles XIV i XV, amb homes com pere d'Ailly i Joan Gerson, que van dominar els concilis de Pisa (1409), Constança (1414-1418) i Basilea (1431-1449), així com el clam popular demanant una reforma moral de l'Església tant en el cap com en els membres, són aspectes d'aquesta ventada que havia de bufar sobre l'Església per fer-la tornar en si i obligar-la a reexaminar la seva tradició a la llum de la seva carta constitucional, la Bíblia.

No hem d'oblidar que l'obra de Luter va anar molt més enllà d'una protesta pels vicis i pecats de tota mena que es donaven en els més grans dirigents de l'Església. Mai no el podem confondre amb un reformador moral del tipus de Savonarola, que havia fustigat els vicis de la cúria i havia mort a la foguera l'any 1498. La Reforma religiosa del segle XVI no és una reforma moral. Afecta la doctrina i la pràctica de l'Església. Hem de tenir present que el que va donar força i contingut a Luter per realitzar la seva obra va ser una experiència religiosa en l'estudi de la Paraula de Déu i una nova comprensió del que significava ser cristià. I això succeí abans de 1517, quan encara era només professor a la Universitat de Wittenberg. Ell ens explica com, estudiant la carta de Pau als Romans, preocupat pel sentit de la paraula justícia, va arribar a entendre el que l'apòstol volia dir: "Mentre de dia i de nit esbrinava el sentit de les paraules 'la justícia de Déu' vaig començar a comprendre que la justícia de Déu aquí significa la justícia que Ell ens dona i per la qual el just viu, si té la fe. El sentit de la frase és, doncs, el següent: l'evangeli ens revela la justícia de Déu, però aquesta justícia és la jus-

Martí Luter, un home de fe

El 10 de novembre de 1483 va néixer al poble d'Eisleben, Martí Luter, fill de Hans i de Margaret. La personalitat i l'obra de Luter van marcar profundament la vida de l'Església. Per això, tant els qui segueixen encara les seves doctrines com tota la gran família cristiana no podem passar per alt la commemoració del cinquè centenari del seu naixement.

ENRIC CAPO, Pastor de l'Església Evangèlica de Betlem, és qui ens parla aquí, en aquesta avinentesa, dels aspectes que defineixen a Luter com a home de fe, un angle sovint poc conegut de la seva vida i prou important per ajudar-nos a comprendre'l i acostar-nos a ell ecumènicament.

tícia passiva per la qual Déu, en la seva misericòrdia ens justifica per mitjà de la fe. De sobte, em vaig sentir renéixer i em va semblar que entrava al paradís per unes portes obertes de bat a bat. Des d'aleshores, l'Escriptura va prendre per a mi un nou aspecte". Era el descobriment de la doctrina de la justificació per la fe que s'havia d'oposar al pelagianisme de l'època, emfasitzant la gràcia de Déu, lliure i sobirana, que ningú no pot controlar ni dispensar. Les bones obres quedaven en el seu sistema teològic com un resultat o fruit de la fe, però mai no podien justificar-nos davant de Déu.

Luter és, doncs, l'home providencial per a l'obra de reforma de l'Església. Nascut a Eisleben el 10 de novembre de 1483, estudia a Magdeburg, Eisennach i Erfurt, on obté el títol de Batxiller en Arts. Per voluntat del seu pare sembla destinat a l'estudi del Dret, però una experiència personal en què la mort el va tocar de ben a prop el decideix a entrar en el convent agustinià d'Erfurt a l'edat de 21 anys. Uns dos anys després és ordenat sacerdot (1505) i es dedica a l'ensenyament. L'any 1512 es doctora en Teologia a Wittenberg i des d'aleshores serà professor en aquesta Universitat. En aquesta primera etapa, abans de 1517, donarà classes sobre els Salms i les cartes als Romans, Gàlates i Hebreus.

LA RESSONANCIA DE LES 95 TESIS

La seva obra com a reformador comença d'una manera fortuïta, sense buscar-ho. Sempre havia estat un home sotmès a la disciplina de l'Església i, en prendre part en la controvèrsia sobre les indulgències, que va donar lloc a una confrontació molt més àmplia, no era la seva voluntat ni la seva intenció dividir l'Església occidental, com així va succeir. Si, quan el 31 d'octubre de 1517 clavava les seves 95 famoses tesis a la porta de l'església del castell de Witten-

berg, li haguessin dit que ell havia de ser la causa d'una divisió tan gran de l'Església d'Occident no s'ho hagués cregut. El sentit de les tesis arrenca d'una gran preocupació pastoral en veure com el pobre de Déu era pervertit i enganyat per una venda que feia de la gràcia de Déu una cosa barata que es pot vendre i comprar, deixant de banda, almenys a nivells de teologia popular, la necessitat de penediment i de bones obres. A les seves tesis no hi havia cap desafiament a l'autoritat constituïda ni a la doctrina fonamental de l'Església. Avui les llegim i ens semblen ben poca cosa pel soroll que van fer. Però el món i l'Església estaven madurs per a una nova època. Aquella petita espurna de Wittenberg havia d'encendre un gran foc, perquè per tot arreu hi havia fullaraca per cremar. L'Església vivia una contradicció massa evident amb si mateixa i amb els principis que professava per no ser profundament afectada pel moviment que es produïa en el seu si.

Això explica el fet que les tesis vegin tenir una ressonància i una transcendència tan grans i vagin portar Luter a un enfrontament directe amb l'Església oficial i la jerarquia. L'acte de protesta de Luter havia posat en moviment unes forces tan potents que no era possible parar-les. Ni ell ho hagués pogut fer. Ja des del principi es troba pressionat pels acontereiments. Sense temps per pensar ni madurar les seves idees és obligat a prendre decisions que el porten inexorablement a l'enfrontament final. No ho pot evitar. L'obliguen a seguir endavant i a arribar a aquesta conclusió tant els amics com els enemics.

Per una banda, el pressiona el poble. La gent comprava les indulgències i els nobles en general permetien que es venguessin en els seus dominis, però hi havia molts descontents. No tothom entre el poble combregava amb rodes de molí i entre els nobles hi havia molta recança quant al poder temporal dels Papes. Per tant, la protesta de Luter va trobar un gran ressò tant entre el poble com entre els nobles que, per diferents motius, van veure en Luter l'home providencial per trencar uns motllos que ja començaven a fer aigües per tot arreu. Conviccions religioses i interessos temporals i polítics es van ajuntar per donar suport a aquest home que, bàsicament, era mogut per la seva comprensió de la Paraula de Déu i volia portar l'Església als principis originals de la seva història.

Per altra banda, els enemics i contradicadors de Luter també l'empenyen cap a un enfrontament amb l'Església oficial. Quan a la tardor de 1518 Luter s'entrevista amb el Cardenal Cayetà, enviat del Papa, encara es mostra un fill respectuós de l'Església i en una carta pos-

Martí Luter fixant les 95 tesis a la porta de l'església del castell de Wittenberg

Martí Luter crema la butlla papal en què Lleó X l'amenaçava d'excomunió

terior al Papa apel·la per passar "d'un Papa mal informat a un Papa millor informat". Però la disputa de Leipzig amb el teòleg Eck, l'estiu de

1519, el porta un pas més enllà vers un enfrontament amb Roma. Eck va ser el més hàbil dels contradictors de Luter i en el curs de la disputa el va pressionar fins a obligar-lo a reconèixer que les doctrines que predicava eren molt semblants a les de Wicliff i Huss, ja condemnats com a heretges, i que els concilis també es podien equivocar. La disputa va servir per a mostrar al propi Luter on era. L'any 1517 havia atacat els discursos dels venedors d'indulgències. Més tard, va rebutjar les decisions dels Papes, però va apel·lar a un Concili. A Leipzig arriba a afirmar que els concilis també es poden equivocar. Des d'aleshores queda ben clar quina era la gran autoritat pels homes de la Reforma: la Paraula de Déu. *Sola Scriptura*. Només la Bíblia. Per a ells i per al Protestantisme, ella és l'única norma de fe i conducta, l'única autoritat a què es sotmeten. Luter es troba fora de l'Església perquè l'Església oficial està fora de l'Escriptura. La disputa de Leipzig assenyala, doncs, un fet important: el seu desafiament a l'autoritat eclesiàstica i la seva separació de Roma.

EL TRENCAMENT

Després d'això només quedava la consumació del trencament. El 15 de juny de 1520, Lleó X publica la Butlla *Exsurge Domine*, que amenaça Luter amb l'excomunió si no es retracta en un termini de 60 dies, i el 10 de desembre del mateix any, com a resposta,

Luter, la crema públicament. La condemna final de Roma va arribar amb el decret d'excomunió *Decet Romanum*, del 3 de gener de 1521.

La condemna de Luter per part de Roma el va afectar en les seves relacions amb l'estat en un temps en què política i religió es confonien. Luter va tenir el suport de molts nobles, especialment de Frederic de Saxònia, però també l'enemistat de l'emperador Carles V. Va ser l'especial configuració política de l'Imperi en el qual els nobles tenien pràcticament tota l'autoritat en els seus dominis, que va permetre a Luter continuar la seva obra malgrat tenir l'oposició dels homes més poderosos d'aquell món. El principal enfrontament amb l'Estat va tenir lloc a la Dieta de Worms (abril 1521) a la qual hi assistí Luter amb un salconduit de l'emperador. Se li va exigir que es retractés de les seves doctrines, s'hi va negar categòricament i la Dieta el va condemnar. Però aquesta condemna va ser paper mullat a Alemanya on tenia molts amics, tant entre el poble com entre els nobles, que, encara que no sempre per motius espirituals, li donaven suport. No obstant això, durant quasi un any, Luter es va refugiar al castell de Wartburg (1521-1522), on començà la seva traducció de la Bíblia a la llengua del poble, obra que va acabar l'any 1534.

Problemes a Wittenberg el van portar de nou a la lluita directa. Mancada d'un dirigent experimentat, la Reforma prenia un caràcter anàrquic i tumultuós. El poble, fanatitzat pels

profetes de Zwickau, i encapçalat per Carlstadt, havia arribat a assaltar esglésies, destruir imatges i provocar escàndols. Tornat a Wittenberg, Luter va dirigir personalment la marxa de la Reforma i es van prendre mesures perquè les coses es fessin amb ordre. Es va permetre el matrimoni dels clergues, es va reformar el culte, es van anul·lar les mises privades i els vots monàstics i d'altres reformes menors. La conseqüència dels aldarulls que s'havien produït va ser que molts, especialment els humanistes, es van separar del moviment reformador que, a poc a poc, es va convertir en un grup ben definit, ja separat de la resta de l'Església.

Conseqüent amb la seva posició doctrinal i amb la pràctica que s'anava implantant a les Esglésies reformades, Luter va decidir de casar-se. Ho va fer l'any 1525, a l'edat de 42 anys, amb Catalina de Bora, una monja que, en acceptar la doctrina reformada, havia deixat el convent i, amb algunes companyes, s'havia traslladat a Wittenberg. Això va produir molt enrenou i escàndol entre amics i enemics, però les notícies que tenim de la seva vida familiar són excel·lents, ja que va ser un bon espòs i un bon pare. Va tenir sis fills.

LA MARXA DE LA REFORMA

Luter va passar la resta de la seva vida dedicat a l'ensenyament a Wittenberg. Al mateix temps va continuar dirigint la Reforma, evitant els extremismes i donant-li un fonament bíblic i teològic. Va ser important la seva tasca educativa, amb la publicació dels seus catecismes per instruir al poble, les normes per a l'organització de l'Església ja separada totalment de Roma i la reforma del culte en el qual hi introduí el cant congregacional. Però la marxa de la Reforma escapa cada vegada més a la seva autoritat. Sobre tot a partir de la guerra dels camperols (1525), la direcció de la Reforma cau en mans dels nobles i els prínceps. Luter, juntament amb Melancton, el seu millor amic, encara hi són i treballen per la reforma de l'Església. Són els teòlegs que defineixen la doctrina reformada i que estan darrera de la Confessió Augustana (1530), que és el document doctrinal més important de la Reforma, però ja no controlen la seva marxa. Per altra banda, la Reforma ja no és un moviment general de l'Església a Alemanya, sinó un grup definit que lluita per la seva supervivència.

No obstant això, i encara que les més grans decisions polítiques no estan a les seves mans, Luter continua lluitant. Ho fa a vegades amb equivocacions greus, com la seva violència contra els camperols o el permís per al segon casament de Felip de Hesse; però també amb encerts, com la seva tasca de reconstrucció de les institucions cristianes, que va donar caràcter permanent al Protestantisme.

La mort li arribà el 18 de febrer de 1546, a la mateixa ciutat on havia nascut i on havia anat per fer d'àrbitre en una baralla entre dos germans, els comtes de Mansfeld. Va morir en la fe que havia professat. A la matinada del dia 18, dos pastors que el vetllaven, en veure'l molt greu, li van demanar: "Reverend pare, ¿voleu roman-dre ferm en Crist i en la doctrina tal com l'heu predicada?" Molt dèbilment Luter va contestar: "Sí". I poc després moria. Tenia 62 anys.

EN LA PERSPECTIVA DE LA HISTORIA

No és fàcil de fer una valoració de la vida i de l'obra de Luter, ja que depèn molt de les conviccions personals del qui la fa. Però en la perspectiva de la història podem dir, sense por a equivocar-nos, que la seva insistència i èmfasi en l'autoritat de la Paraula de Déu, el lloc central de la gràcia en les relacions de l'home amb Crist i la importància de la fe en el camí de la justificació van ser un toc d'atenció que va beneficiar tota l'Església. La controvèrsia amb

Roma havia estat massa agra i el llenguatge emprat per Luter i els seus deixebles massa violent i dur perquè les seves paraules fossin tingudes veritablement en compte. Però la permanència de la seva obra en les Esglésies protestants fins avui ha fet que en el si de l'Església occidental hi hagués una diversitat teològica que l'obliga a repensar les seves doctrines i la seva pràctica. La protesta de Luter, en el sentit en què aquesta paraula es va emprar a la Dieta d'Espira (1529), es a dir, la seva afirmació teològica, no va acabar en aquell temps de terrible enfrontament en què, moltes vegades, la cosa més important no era saber la veritat, sinó vèncer l'enemic. En el nostre temps, quan importants corrents ecumènics estan presents en les relacions entre les Esglésies, és més fàcil veure les nostres diferències desapassionadament i estimular-nos els uns als altres per arribar a una comprensió cada vegada més àmplia i plena de la veritat revelada.

Es evident que una divisió, i en aquest cas la de l'Església occidental, és un fet negatiu, però va ser la convicció personal de Luter que, molt més important que conservar la unitat externa de l'Església era la fidelitat a la veritat revelada, una convicció que està en el centre dels nostres diàlegs ecumènics i que, lluny de ser un element estrany, els fa més profunds i fructífers. La comprensió de la Paraula de Déu està en el centre de la divisió dels cristians. Luter apel·la una i una altra vegada a la Bíblia com a font de la revelació de Déu i com a norma per a la formulació de la doctrina cristiana. Això és una cosa que ens és comuna i, per tant, un element esperançador. A la mateixa Bíblia, on vam trobar raons per separar-nos, també hi trobarem, en un estudi més aprofundit, els camins per arribar a la manifestació plena de la unitat fonamental de l'Església de Crist.

L'AMO EN JOAN "COLL", Joan Sancho Alzamora. (1879-1956)

CAPITOL XII

Les primeres cases que es feren fora del Castell eren ben iguals a les de dedins, amb la diferència que en feien de més grans. Els pobres les feien més petites, com es pot suposar, poc més o manco com les de dins el recinte emmurallat; no així els rics, si és que es poguessin anomenar així uns amos que havien de treballar rotes a més de les seves poques terres, però que passaven per tals perquè eren els qui tenien més terres.

Se comprèn que quan no caberen dins el Castell, molts dels qui edificaven ho feien dins la pròpia finca, lo més prop del camí que podien, com ho demostren certes cases o grups de per Vila-Roja, que són molt antigues i amb una mala distribució, endemés de ser molt tort el carrer. I entre aquests grups de cases, n'hi ha que són bastant modernes.

El "casco" de població del segle devuit era molt petit. En total, exceptuat el grup de cases de per Vila-Roja, només hi havia els carrers que ara enumeraré: el carrer del Castell, carrer Alt, Sitjar o Major, Fondo, Son Flor, Pedres, carrer de la Mar i plaça Vella; el carrer de la Creu no existia més

que amb lo nom de Carreró de Na Forn, no tenia cap casa, a una part una paret alta i vella i a l'altra unes figueres de moro molt grosses i espesses, i entre elles i la paret un camí que només hi podia passar la gent i bísties sense ensellar, per lo demés no hi havia lloc. Aquests foren els carrers del segle devuit.

L'entrada del poble era aquí on deim La Creu, perquè n'hi havia una poc més o manco on ara hia ha el pou. Prenien pel Sitjar per amunt, perquè tot el poble hi era. Els qui havien d'anar a la mar prenien per la Plaça Vella i carrer Alt, carrer Fondo, Son Flor, Pedres i carrer de la Mar; per aquí anaven a Cala Rajada i l'Agulla, fins que feren el camí del faro. Per anar al Carregador hi anaven per aquí on hi van ara, més o menys.

El centre del poble era la Plaça Vella, prop d'ella hi posaren la Sala quan el feren vila. La casa vella de Ca'n Cofeta tenia les cases principals a prop; ella era el punt de reunió dels diumenges i baix l'ombra del seu lladoner pactaven els joves les seves diversions. Ja ho seria gros el fester si ella tengués el do de la paraula!

L L O C S   D E   V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria l'Orient.
- Llibreria Escolar.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria Quart Creixent. Ciutat.

delinqüència juvenil?

En aquests moments se xerra molt sobre seguretat ciutadana, sobretot relacionant-la amb el turisme: Mallorca, com a nucli turístic de importància, ha de poder assegurar que els estrangers puguin passar quinze dies aquí, sense cap tipus de problemes. És una cosa lògica; tots menjam del turisme. Per poder aconseguir que els estrangers gaudeixin de Mallorca tranquil·lament, Palma s'ha convertit, relativament, en una de les ciutats d'Europa amb més policies. Per lo tant, s'intenta que hi hagi seguretat ciutadana. Però, què és seguretat ciutadana? Per què hi ha delinqüents juvenils? Miraré de respondre aquestes dues preguntes.

El problema de la seguretat ciutadana es pot veure baix dos punts de vista:

- El dels qui es queixen de que els vespres no es pot circular tranquil·lament i, en conseqüència, pensen que s'ha d'incrementar el número d'elements que pertanyen als òrgans repressius i s'han de prendre mesures mes dràstiques.

- El dels qui se plantegen el per què de l'augment del número de delinqüents i el per què es dóna aquest fenomen sociològic.

Coneguts els dos punts de vista, i per poder entendre lo que és seguretat ciutadana, haríem de cercar causes que ens ajudin a conèixer el per què s'incrementa el número de delinqüents juvenils.

Abans d'analitzar aquestes causes hauria de dir, per a que no hi hagi confusió, que deixaré a part al delinqüent drogadicte. Aquest seria tema per a un altre article, degut a que és un tipus de delinqüència amb característiques especials.

He basat l'anàlisi en tres causes molt importants, lo que no vol dir que no n'hi hagi més sinó que pens que aquestes són les més bàsiques.

Una primera causa és que vivim en una societat on es dóna la lluita de classes, on hi ha unes persones que tenen un gran poder per a donar feina i unes altres que en demanen, on hi ha explotadors i explotats.

Altra causa important és el constant augment de l'atur, que afecta sobretot als joves. La població juvenil que troba feina ho fa, normalment, dels 16 als 18 anys, que és quan resulta més rendable als empresaris. Dins aquesta causa en trobam d'altres, com pot ésser la poca preparació tècnica dels joves a l'hora de realitzar un feina. Pens que aquest baix nivell de preparació professional és degut a la mitificació que s'ha fet del B.U.P. en detriment de la Formació Professional. Al mateix temps hem de recordar que els joves que no segueixen estudiant quan acaben l'E.G.B. (14 anys), no poden començar a fer feina fins als 16 anys. Hi ha dos anys per enmig en que no poden fer res.

Com a darrera causa important cal citar el bombardeig propagandístic a consumir, del que som objecte

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

en tot moment. Per totes parts ens diuen que hem de comprar això i allò altre. Qualcú va dir que en aquesta societat el qui no té doblers no pot ésser lliure. Potser tenia raó el qui ho va dir.

Aquestes tres causes - lluita de classes, atur i societat de consum - fan que hi hagi delinqüència juvenil. Hem de tenir clar que, en principi, tot jove que anomenam delinqüent, vol fer feina, vol guanyar-se la vida. Lo que passa és que es troba amb aquestes causes que impossibiliten que sigui una persona productiva. El delinqüent no ho és pel gust d'ésser-ho; és que no té altra sortida per poder viure. La delinqüència és una conseqüència més del sistema en que vivim.

A part d'aquestes causes estructurals a les que he fet referència abans, n'hi ha d'altres que podríem anomenar com a psico-socials. Tal vegada amb un exemple de quin és el guió-base de la vida del delinqüent, podríem explicar-les. Lògicament, tractant-se d'un guió-base, no té perquè concretar-se en un delinqüent determinat:

- Néixer d'una família pobre. Males relacions familiars. Rebuig per part dels altres al.lots del barri, a l'hora de jugar, degut al seu origen. Aquest rebuig es prolonga a l'escola, lo que fa que sigui un pèsim estudiant i, fins i tot, que l'expulsin del col·legi. Així arriba al moment de trobar el primer lloc de feina: no el troba. No té doblers i, en canvi, per totes parts li diuen que ha de consumir... i ell no pot. Altra vegada rebujat ja que veu que els altres joves, amb possibilitats econòmiques, poden tirar endavant i divertir-se. Poc a poc es va relacionant amb un tipus de joves amb la mateixa problemàtica, uns joves carregats de sentiments de rebuig cap a una societat que els margina, que no els deixa viure, que no els dona cap oportunitat racional d'ésser "normals" i que, endemés, els hi demana que siguin bons al.lots, que passin fam o que dormin al carrer, abans de violar la sagrada propietat privada. Aquests joves no poden acceptar les normes ètiques d'aquesta societat.

Els mateixos se van formant el seu propi codi de valors, van crean les seves normes ètiques... van formant el seu "clan". I seguint amb la història, aquests joves arriben a no veure altra alternativa: "He de cercar-me la vida ja que no deixen que me la guanyi". Tal vegada sigui un poc cru, però és totalment cert.

Per acabar m'agradaria plantejar una sèrie d'interrogants que em faig sovint-sovint:

Què vol dir seguretat ciutadana?

No és aquesta, una forma d'encubrir molts de problemes socials que no volem veure per, així, poder tenir tranquil·la la nostra consciència?

Què entenem per seguretat ciutadana si els més insegurs i els que tenen menys segura la seva vida són els propis delinqüents?

Per què incrementar el número de policies per tal de retenir delinqüents una temporada si els detinguts, quan surten, es troben en pitjor situació que abans, i més d'un amb forts problemes psíquics?

Per què no potenciar una labor preventiva?

Per què no intentar conèixer més de prop la realitat del delinqüent?

A què tenim por?

Joan Manuel Rosa

LES NITS

Ja de petit me cridaven l'atenció els secrets prodigiosos de la nit. Parlar de la nit representava sentir resonàncies de silenci, de fosca, de por, de tenebres, de bruixes amagades, de robatoris...

Ara m'agrada més que mai l'encís suggeridor de la nit.

Clares i misterioses nits que tots volem viure d'una manera o d'altra.

Nits farcides d'estimera, d'esperança, d'acollida, de sentiments amables.

Nits de plors, viscudes dins la solitud del no res.

Nits llargues que no arriben a acabar mai, en les que no hem pogut aclucar un ull perquè la son, capritxosa i fràgil ha fugit de casa nostra.

Nits de festa, tipus de plaer però buides de vida, que no arriben a aportar ni un brinet d'alegria a la nostra vida.

Nits de il·lusió, d'espera o de trobada, anunciadores d'una aurora farcida de llum i de joia.

Nits d'hivern, quan la pluja cau generosa i entona la cançó monòtona del seu trepig, entranyable i fugisser, sobre les teulades.

Nits de silenci, en les que la poesia es passeja per entremig de la fosca, freda i atapida, fent posada en els somnis gojosos dels infants.

Nit de vetlla vora un malaltet, aguantant la seva mà que pel·luca consol, o acariciant el seu front, cremat per la febre i el patiment.

Nits de descans per a tantes persones que al llarg del dia han fet la seva tasca i ara prenen força per demà dematí seguir fent camí.

Pens que la nit és la conseqüència de la vivència del dia. Un dia feiner, farcit d'estimera, viscut amb el cor obert i les mans afanyades, bé mereix una nit tranquil·la, plena de descans i que ha de florir en una aurora lluminosa i alegre.

Gregori Mateu Estarelles

PREMIS PREMSA FORANA

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca, amb la col·laboració i patrocini de la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", convoca el Primer Concurs Periodístic "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El concurs es registrarà per les següents BASES:

1ª - Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.

2ª - Els treballs s'hauran publicat dins els terminis fixats, a qualsevol de les publicacions associades.

3ª - Podran participar-hi tots els col·laboradors habituals de les publicacions.

4ª - L'extensió serà d'un màxim de tres fols mecanografiats a doble espai i a una sola cara. Hi podrà haver informació gràfica.

5ª - Per optar al premi, l'autor del treball, per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum, enviarà el retall del mateix per triplicat a nom de Carles Costa, carrer Princesa, 24, Sant Joan.

6ª - Per optar al premi, els treballs s'hauran d'ahver publicat dins els següents terminis: des de la data de publicació d'aquestes Bases fins a dia 30 d'abril del 84.

7ª - El Jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredictes serà inapel·lable.

8ª - El veredictes es farà públic dins el mes de maig de 1984. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.

9ª - L'Associació es compromet a editar els treballs premiats.

10ª - Els premis que s'otorguen són els següents:

Tres Primers Premis de 30.000 pessetes i un dels premiats, Premi d'Honor consistent en una escultura d'En Pere Pujol.

11ª - Els participants es comprometen a acceptar aquestes Bases. Els membres del Jurat resoldran els cassos que no hi estiguin prevists.

vos desitja Lluçia Sirer i Fuster

Estau: Vigilats, observats, espiats, controlats, custodiats, guardats.

No teniu secrets per nosaltres: el veïnat que sempre és a casa vostra, és nostre; educat per tenir memòria fotogràfica elabora llargs informes sobre les vostres costums casolanes. L'amic vos ha enganyat, venut, traïcionat, entregat: Fins a on li heu obert el vostre cor a nosaltres el mos heu obert: educat per tenir memòria retentiva elabora llargs informes sobre vostres intimitats. Els vostres fills, innocents, virginals, càndids, ingenus: contesten llargs tests psicotècnics que ens revelen moltes coses sobre vosaltres.

"Baix el noguer de les branques estes
jo te vaig vendre i tu me vengueres"

Sou: Governats, conduïts, encausats, orientats, encaminats, educats, encarrilats, dirigits.

Veis la televisió que nosaltres programam. Vos informau de lo que nosaltres vos informam. Circulau en automòbils per carreteres que condueixen a on nosaltres volem. Anau a la moda Corte Inglés que nosaltres, abans, disenyam. Votau llistes que prèviament nosaltres hem escrit.

LA GUERRA ÉS LA PAU
LA LLIBERTAT ÉS L'ESCLAVITUD
LA IGNORÀNCIA ÉS LA FORÇA

Aquell de vosaltres que se creu més lliure fa almenys set anys que l'anam enregistrant, gravant, inspeccionant, explorant, examinant, rastrejant la seva vida, els seus fets, les seves paraules, les mirades, el tremolor de les mans, els tics nerviosos.

Vos estam inculcant una nova llengua que ens permetrà manipular els vostre sentiments i emocions i controlar-vos, ja, d'una manera subtil i vaporosa. Neollengua, doblepensar, crimental: Urbanització ecològica, Amor sexual, pau armada, Komunisme soviètic, atac defensiu, Kokakola xispa de la vida, exèrcit revolucionari, homes públics, n'hi ha que renten més blanc, Kapitalisme lliberal, democràcia orgànica. Quina casualitat que el Bonsejuset hagi nascut per Nadal!

LA PAU ÉS LA GUERRA
L'ESCLAVITUD ÉS LLIBERTAT
LA FORÇA ÉS LA IGNORÀNCIA

"Si vols fer-te una idea de com serà el futur, imagina una bota esclafant un rostre humà... incessantment".
(O'Brien)

Continuau follant... que s'acaba!

ORWELL, George. 1984. Edicions Destino. Col.lecció Destinolibro 54. Quarta Edició: maig 1983. Barcelona. Pg. 312.

27 DE NOVEMBRE

9 del vespre.

Vaig a casa d'un amic. No hi és.
Motiu: Saps? Avui la tele no marxa i he sortit a veure si...

Faig una volta pel passeig marítim. Entr a un bar. Trob un company. Enmig de gent, està sol.

Què fas per aquí?

- Es que, saps?, la tele no marxa i he baixat a fer una copa.

I la dona i els al.lots?

- Ah! Ells són a dalt. Avui he estat molt amb ells.

Després jo vaig seguir pel passeig marítim. Hi havia molts de llums apagats. Feia bastanta fosca. Dins mi també n'hi havia de fosca. Me feia moltes preguntes.

Algunes: ¿Serà ver que el ditxós caixó fabrica idiotes i que mata la creativitat? ¿I que destrueix la convivència? ¿I que no sabem viure sense ell, rebent impassibles lo que mos dóna o bé posant-hi el video que mos interessa?

Això era i no era

Això vol dir que era una vegada que hi havia dos gegants, forts, ambiciosos i provocatius, que volent ésser més forts, rics i poderosos, traçaren un pla per a aconseguir el domini d'un poblet habitat per gent senzilla, construït al cim d'una muntanyeta, on la verdor de la falda s'anava fonent amb la blancor de les cases, el blau del cel i el gris-blavós dels rius i fonts que per tota ella brollaven.

Posats en conversa i després de molt de raonar la manera d'actuar per a aconseguir el seu objectiu, varen començar la trama.

Fou així com a aquell poblet, la gent del qual vivia més o menys tranquil·la, exceptuant les normals baralletes entre els menuts i les discussions entre els més grans, arribaren un bon dia els dos dracs.

L'un, alt i ros, amb cara de pistolero sortit de les pel·lícules de l'Oest americà, anava pel carrer major, entrant casa per casa i oferint la seva protecció.

- Protegir-nos, però de quí? - demanava-li la gent.

- Però, no ho sabeu? -deia ell- No sabeu que ha arribat al poble un drac molt fort i que a tots vos vol menjar?

I alguns en tingueren tanta por que es confiaren a ell a canvi de que els protegís del drac desconegut.

Mentre tant, l'altre drac, en Dracov, anava per les cases de les afores del poble tot dient el mateix que el seu fictici enemic, el poderós Dracan.

I fou així com poc a poc, els habitants del poble estigueren atemoritzats per el que podia venir, i s'aferraven de cada vegada més als seus respectius protectors. I aquests, seguint amb la trama, simulaven de tant en

tant una cruenta batalla al centre del poble, a la plaça major, amb tan bons resultats que la gent creié certament que un gros perill els amenaçava en la persona del drac oponent.

Pensem si s'ho creurien que, fins i tot, anaven afegint-se a la lluita per a defensar els seus drets i batre l'enemic.

Quelcom sortia malferit de la brega, però mai els dos dracs que només lluitaven l'un contra l'altre amollant renous eixordadors i tenebrosos que feien tremolar els homenets d'aquell poblet.

Poc a poc, en Dracan i en Dracov anaren cobrant uns impostos per a cobrir els possibles mals físics que es fessin i per a aconseguir més materials per a lluitar contra el seu drac enemic.

Qualque vegada l'impost no era sols monetari, sinó que també s'enduien alguns joves del poble amb l'excusa d'ensenyar-los els arts de la lluita, i d'amagat s'els intercaviaven els dos gegants i s'els menjaven a la mateixa taula.

Fins que, avui en dia, la gent vol fugir-ne d'aquell poble, però no en pot perquè per tot hi ha armes apuntant les sortides i els llocs estratègics. Els qui més en sèrio varen beure de l'embull són els qui vigilen que ningú en surti. Fins i tot, els dracs poden anar-se'n de vacances de tant en tant, segurs de que tot seguirà igual quan ells tornin.

L'únic que fa la gent jove, aquells que han nascut amb la situació ja imposada, és cridar que tot s'acabi, que es tirin les armes i el poble sigui el que era, amb tot el dolent que pogués tenir.

Però les seves veus són apagades pels renous dels dos dracs i, de moment, no hi ha una solució propera ja que en Dracan i en Dracov saben pro bé el que fer per a mantenir la situació i anar afegint-se partidaris i, amb ells, assegurar-se el poder, els doblers i els homes tendres que tan bé varen programar d'aconseguir.

Mem com vos ho diríem, que ho entenguéssiu. No és bo de fer, no.

Si aquesta fos una publicació diària, vos podríem donar compte de lo que succeeix, d'una manera puntual. Però haver-ho de fer mensualment suposa una gran capacitat de sintetització que dubtam posseir.

Quàn mos trobam amb un mes com l'actual, ja no en parlem. No sabem ni per on començar.

I és que aquest mes hi ha hagut notícies, més notícies, desmentiments, rèpliques, rectificacions i altres herbes.

Començarem diguent que s'ha confirmat la tornada d'en Carrió. La seva reaparició es produí amb motiu del partit contra el Petra. Va jugar una estoneta i no va ver res de l'altre món. Esperam que, a mesura que vagin passant partits, retrobi la forma i el seu estil de joc inconfusible.

En canvi no havíem dit res d'en Tomeu Moll, perquè res sabíem, i mos ha donat la sorpresa de tornar a vestir els colors de l'Escolar. Degut a les obligacions militars no havia pogut encaixar en la disciplina d'entrenaments del Badia. Sens dubte, en Tomeu és un bon reforç per a l'Escolar. Vius a les tarjetes!

Durant aquest mes, el capítol de l'entrenador, En Rios, mereixeria un número monogràfic.

La cosa va començar a embrutar-se de valent amb motiu del partit contra el Cardassar. Un bon grapat de gent que no va estar d'acord ni amb l'alineació ni amb els canvis que es feren, va exterioritzar la seva disconformitat. Com que, endemés, es va empatar el partit, no hi faltaren ni els crits ni el renou.

La Directiva, molt sensible al descontent d'una part de l'afició, decidí de donar els vuit dies a en Pedro Rios. Sense comptar amb la dificultat que podia suposar arribar a un endreç econòmic, i, lo que és més important, sense comptar amb l'oposició d'una sèrie de jugadors.

Com que l'endreç econòmic no es produí, i com que una sèrie de jugadors amenaçaren amb plantar-se, la Directiva

se va haver de replantejar lo del cessament de l'entrenador.

I ja tenim la seu plene d'ous. Una Directiva clarament enfrontada amb el responsable tècnic de l'equip, fermada de mans i peus. Figurau-vos que, fins i tot, ja s'havien fet gestions per a cercar un substitut!

Segons sabem, a en Pedro Rios se li posaren una sèrie de condicions per a la seva continuïtat. Per ara no les volem manifestar públicament perquè ho trobam massa gruixat. Qualque dia, si les coses se calmen, ja en parlarem.

El fet inqüestionable és que les diferències entre Directiva i entrenador, són importants. És una situació tensa i difícil, tant per als uns com per l'altre. I mentre l'equip guany partits, res. La cosa se podria complicar si la classificació es ves perillar. Cosa no provable pero possible.

I amb aquest endiumenjat, mos trobam que ja no queda espai per a parlar de basquet (els homes ja han guanyat un partit), ni de petanca, ni de bowling, ni de tennis, ni de res. Si mos peguen una estirada d'orelles, la mos tendrem ben guanyada. Ni que no hi hagués res més que futbol!

I que consti que havíem promés a en Jaume "Taqueta" que parlariem de la magnífica labor d'ensenyament que està duguent a terme a les seves pistes del "Rancho Bonanza". El més que ve mos n'ocuparem com se mereix.

Feis bonda! I bones festes!

